

Vergelijkende analyse van steunregelingen voor de CCI in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Summary Report

Feed the culture | Manifest

Wij, professionals - huidige of toekomstige – vanuit literatuur & uitgeverijen, het nachtleven, dans, audiovisuele media, theater, circus & straatkunsten, muziek, mode, grafisch ontwerp, beeldende kunsten, erfgoed, kunst & ambachten, design, architectuur, videogames, media en evenementen, leven in een wereld waar de strijd een dagelijkse realiteit is.

*Dit is voor ons meer dan een beroepskeuze, het is een manier van leven waar wij **een hoge prijs voor moeten betalen**. En die prijs is **onzekerheid**.*

*Meer dan in welke andere sector, is **cultuur** dan ook stevast **de eerste sector die moet inbinden** in het geval van een gezondheids- of economische crisis, of een bezuiniging. Volgens sommigen is cultuur iets overbodig, anderen zeggen juist dat het amusant is. Maar de **boeken** die je leest, de **shows** die je toejuicht, de **films** die je vervoeren, de **muziek** die je laat dansen, de **schilderijen** die je muren sieren, zijn allen gemaakt door **mannen en vrouwen** die hun leven hebben gewijd aan het ontwikkelen van hun ambacht.*

Albert Camus stelde: “Alles wat cultuur degradeert, verkort de weg naar slavernij.”

**Opdat Brussel een creatieve, bruisende en aantrekkelijke stad blijft voor artiesten van over de hele wereld,
Opdat onze theaters, concertzalen, feestzalen en galerijen gevuld kunnen worden met talent,
Opdat onze kunstscholen toekomstige, creatieve én actieve professionals kunnen opleiden,
Opdat onze collega's en vrienden de handdoek niet in de ring zullen gooien wegens gebrek aan steun,**

We zouden graag zien dat er in 2025 een sociale antenne wordt gecreëerd voor de culturele, creatieve en evenementenindustrieën van het Brussels Gewest.

Een fysieke en virtuele plek die herkenbaar, levendig en menselijk is en die culturele werkers zal ondersteunen zodat ze de culturele projecten kunnen blijven creëren die onze stad zo uniek en kwalitatief maakt.

Zonder dergelijke ondersteuning vandaag, zullen een groot aantal voorstellingen, concerten, films, boeken, erfgoed en andere projecten morgen niet meer bestaan.

Feed the culture / Een rock-'n-roll start

Feed the culture is opgericht in mei 2020 tijdens de COVID-pandemie. Het initiatief werd opgericht te midden van een crisissituatie om aan een onmiddellijke noodzaak te beantwoorden: een sector ondersteunen die als “niet-essentieel” bestempeld was. In minder dan drie weken hadden we de eerste voedseldistributie in SeeU opgezet. We hadden 2 tafels, geen koelkast, geen netwerk, geen knowhow en we wisten niet of er begunstigden zouden komen opdagen. Die eerste keer stonden er al meteen 40 mensen voor de deur.

In oktober 2020 hebben we een vereniging zonder winstoogmerk opgericht. Op het hoogtepunt van de crisis voedden we tot 300 mensen per week tijdens bedelingen van 3 uur met meer dan 25 vrijwilligers. Het was een dagdagelijkse krachttroef.

We zijn echter nooit gestopt.

In 5 jaar hebben er meer dan 250 voedseldistributies plaatsgevonden waarmee we meer dan 30.000 culturele werkers en hun gezinnen te eten hebben gegeven.

In die 5 jaar zijn we geen enkele zaterdag gesloten geweest.

We zijn ondertussen 4 keer verhuisd binnen 3 verschillende gemeenten:

- Mei 2020 tot april 2021: Elsene (2 locaties)
- April 2021 tot november 2022: Vorst
- November 2022 tot op heden: Sint-Joost-ten-Node

In 2023 hebben we ook een tweede vorm van ondersteuning toegevoegd door individuele sessies met een psycholoog tegen zeer gematigde prijzen en op een neutrale locatie aan te bieden.

In 2024 zijn we partnerschappen aangegaan met de hogescholen HELB, ERG en Saint Luc.

Feed the culture / Een filosofie

FTC heeft een unieke invalshoek:

Wij zijn de enige sociale ondersteuningsstructuur voor CCI's[1] in België.

FTC wordt geleid en bestuurd door culturele professionals zelf.

We weten dus hoe we met onze begunstigen moeten praten, wat hun behoeften zijn, hun moeilijkheden, hun toekomstdromen en hun levensstijl. Wij zijn echter geen professionals op het gebied van sociale actie.

We vragen slechts één bewijsstuk: een bewijs dat de begunstigde in de CCI werkt of studeert: een factuur, een arbeidscontract, een loonstrook, een studentenkaart of een schooldiploma.

Er zijn geen andere documenten nodig zoals: de identiteitskaart, de samenstelling van het huishouden, een adres, een inkomensniveau of een aansluiting bij een Belgische ziekteverzekering.

Wij verdedigen niet één bepaalde kunstdiscipline, beroep, instelling of taal: wij zijn neutraal. Dankzij deze neutraliteit kunnen we het algemeen belang vooropstellen en geen partij kiezen.

[1] CCI : Culturele en creatieve industrieën.

Feed the culture / De volgende logische stap

*Met haar huidige ondersteuningsactiviteiten in voedselhulp en psychologische ondersteuning heeft Feed the culture de grenzen van haar acties bereikt. De culturele sector heeft **unieke noden** en heeft bijgevolg **ondersteuning op maat** nodig. Sociale ondersteuning is de hoogstnoodzakelijke basis, zelfs voor we nog maar over artistieke creatie kunnen spreken. **Als de creatieve geest enkel in overlevingsmodus zit, bedolven onder tal van administratieve problemen, hoe kan hij of zij dan denken aan creëren?***

Om dit probleem aan te pakken, lanceerde Feed the culture een studie over sociale actie in de culturele sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Er werd een adviescommissie opgericht met :

- RAB-BKO
- Creatief.hub
- Perspectief Brussel.

Om een referentiekader op te stellen, de hoofdlijnen van het denkkader te valideren en de resultaten van het eerste deel van de studie te valideren.

Onderzoekers Marlen Komorowski en Eva Swyngedow van de VUB droegen ook hun expertise en ondersteuning bij aan de studie.

Supper won de aanbesteding en beheerde het hele onderzoek, dat liep van november 2024 tot maart 2025.

Supper / innovatie-adviesbureau

I Onze expertise

*We passen een methodologie toe die is geïnspireerd door **Design Thinking**,*

gebaseerd op inzicht van burgers, doelgroepen en actoren,

*In combinatie met **empathie, creativiteit en analyse**.*

Om differentiatie te creëren door middel van gebruikerservaring of diensteninnovatie.

*Via een steeds evoluerend proces van **testen** en **monitoren** om **zo prestaties en gezond verstand te garanderen**.*

I Ons team

8

ontwerpers / UX-UI
projectmanagers

4

program
managers

3

psycho-sociologen
+ 1 etnoloog

2

ondersteunende
functies

6

creatieve
professionals /
redacteurs /
videoproducenten

Uitdagingen van deze missie

*De **positionering** en reikwijdte bepalen van
een **nieuwe sociale antenne**
(fysiek en digitaal platform),
tweetalig,
voor **professionals**
(zowel huidige als toekomstige)
uit de **CCI in het Brussels Gewest**
op basis van een robuuste en uitgebreide studie
van hun **noden** en **verwachtingen**.*

Een globale methodologie

Een vergelijkende benadering van het aanbod van en de vraag naar steun en bijstand van CCI's.*

Huidig ondersteuningsaanbod

Benchmark van 85 actiemodellen/ondersteuningsprogramma's voor CCI's (met uitzondering van sociale actiestructuren in de strikte zin)

Nederlandstalige, Franstalige en Engelstalige leden van de verschillende culturele beroepen (14 NACE-codes)

in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

In het hele rapport brengen de termen ICC (Culturele en Creatieve Industrie) en Cultuurwerkers hetzelfde transversale publiek samen in termen van talen, status (student, onafhankelijk, werknemer, kunstenaar met of zonder statuut of gepensioneerde), beroepen (artistiek, productie, distributie, communicatie, administratie, technisch of verkoop), model (handelaar en niet-handelaar) en artistieke disciplines (audiovisueel, videogames, podiumkunsten, grafische media, beeldende kunsten, literatuur en uitgeverijen, media, design en mode, kunstambacht en erfgoed, architectuur en evenementen).

SUPPER BY SQUARE MANAGEMENT – FTC – Avril 2025

Ervaringen & noden

Immersie en interviews met **38 culturele spelers**:

- 18 begunstigden
- 20 instellingen

Individuele kwalitatieve interviews afgenomen in de periode januari-maart 2025

Duur: 1 uur per interview

Vergelijkende analyse

85 instellingen

Met zowel sociale
actie als diensten
voor culturele
professionals

ACC | Aires libres | Amplo | AREAW | Argile | ARRF | Artists united | Association Marcel Hicter | AssPropro | Atelier des droits sociaux | ATPS | Bela | Beroepsfotografen | Bloom project | BREEDBEELD | Brussels by night Federation | CCTA | CGSP ACOD | Circuscentrum | CKV | COCOF | COISL | Conseil de la musique | Contredanse | Court-Circuit | CSC culture | CTEJ | Culture.be | Cultuur Brussel | Cultuur Schaarbeek | Cultuurloket | Danspunt | Demos | Dienst Cultuur Elsene | Engagement arts | Facir | FAP | Faro | Febelgra | Flanders DC | Flanders Game Hub | Fonds 304 | Games Brussels | Globe Aroma | Hub Brussels | IETM | KOOR&STEM | Kunstenpunt | Flanders Arts Institute | Kunstwerkt | L'L | Les Amis d'Ma Mère | Literatuur Vlaanderen | Live2020 | lles asbl | MAD | MEDAA | Mediarte | Merveille | Op/til | Opendoek | Pali Pali | PILEn | Podiumkunsten | Pulse Transitienetwerk | RAB-BKO | RAC | Sabam for Culture | Safesa | Screen Brussels | Smart | Socius | SOFAM | Stuvo | Tracks | Union des artistes | VAF | Vi.be | Vlamo | Vlaams Architectuur Instituut | Vlaanderen Cultuur Departement | VOFTP | Vrijuit | WALGA | WBI | Working in the Arts |

38 culturele spelers

	Begunstigde werknemers	Vakbonden / Federaties / Culturele instellingen
N = 38	18	20
Primaire segmentatie criteria	50% Franstaligen. 50% Nederlandstaligen of Engelstaligen	Franstalig en/of Nederlandstalig en/of Engelstalig
	2 ITW / beroepen	1 ITW / beroepen
Secundaire segmentatie criteria	Goede verdeling van de volgende criteria: onderzoeksgebied, handelaar/niet-handelaar, individuen/bedrijven, sociale profielen & inkomen, leeftijd, status, geografische spreiding, anciënniteit, etc.	Goede verdeling van de verschillende strategische niveaus en missies

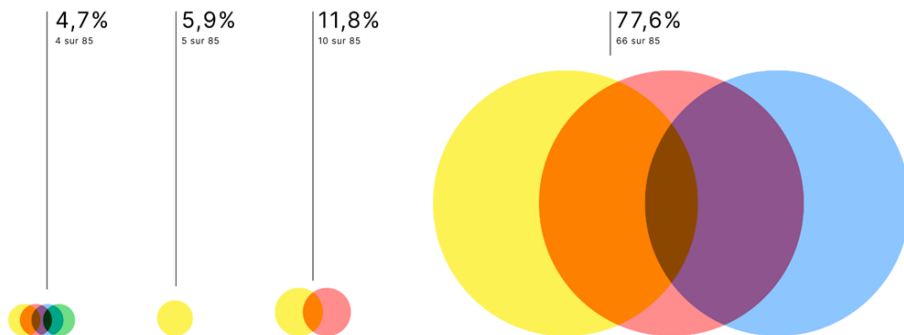
#1. Het in kaart brengen van de ondersteunende speler voor de CCI

#1. Ontvangsttype: systemen die vaak losstaan van de realiteit van CCI's.

Percentage soorten ontvangst over alle organisaties

- 1 Digitaal / mail / chat
- 2 Telefoon
- 3 Op locatie mits afspraak
- 4 Op locatie zonder afspraak

- De overgrote meerderheid gebruikt de volgende contacteermogelijkheden: **website/ e-mail/ chat/ telefoon** (meer dan 94%)
- Voornamelijk opvolgende ondersteuning** (met een afspraak) en geen onmiddellijke ondersteuning
- Zeer weinig plekken die een "open huis" zijn, waar CCI's altijd welkom zijn (minder dan 5% van onze steekproef)

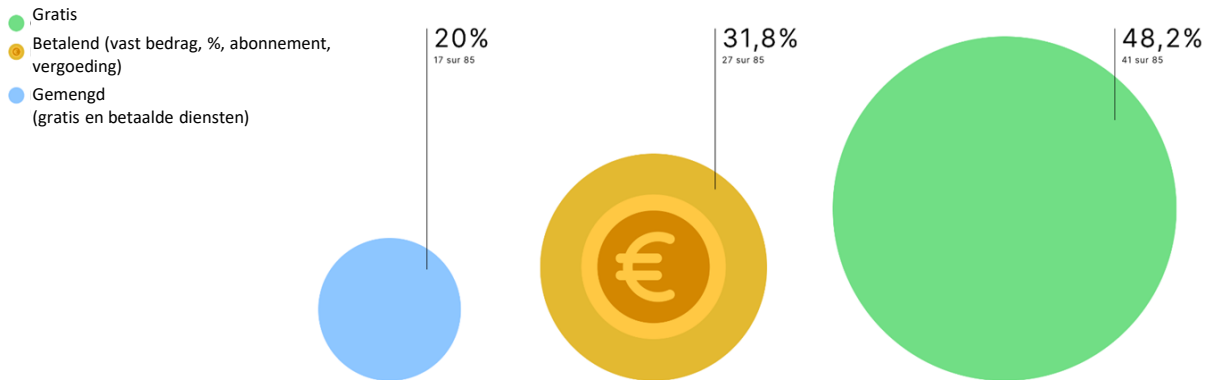

- Gebrek aan plaatsen waar mensen erbij horen, wat het isolement van CCI's versterkt
- Lange en gefragmenteerde trajecten**, met vele tussenstadia (het tegenovergestelde van soepel)
- Informatie wordt systematisch verkregen via **tussenpersonen** en op een **top-down** manier (het tegenovergestelde van vrije toegang en autonomie voor de CCI).
- Gebrek aan een centrale plek voor informatie** (geatomiseerd in 1500)

Een netwerk dat het gevoel van isolement kan versterken en dat niet bouwt aan "samenleven".

#2. Prijzen van diensten: een gebrek aan algemeen beheer voor de CCI's

Percentage gratis, gemengde of betalende diensten over alle organisaties

- **De helft van de voorzieningen biedt enkel gratis** diensten aan (48%)
- Een derde biedt alleen **betalende diensten** aan (32%)
- **Grote verschillen in prijsstructuren en -methoden** (vaste tarieven, %, abonnementen, lidmaatschapsgeld).

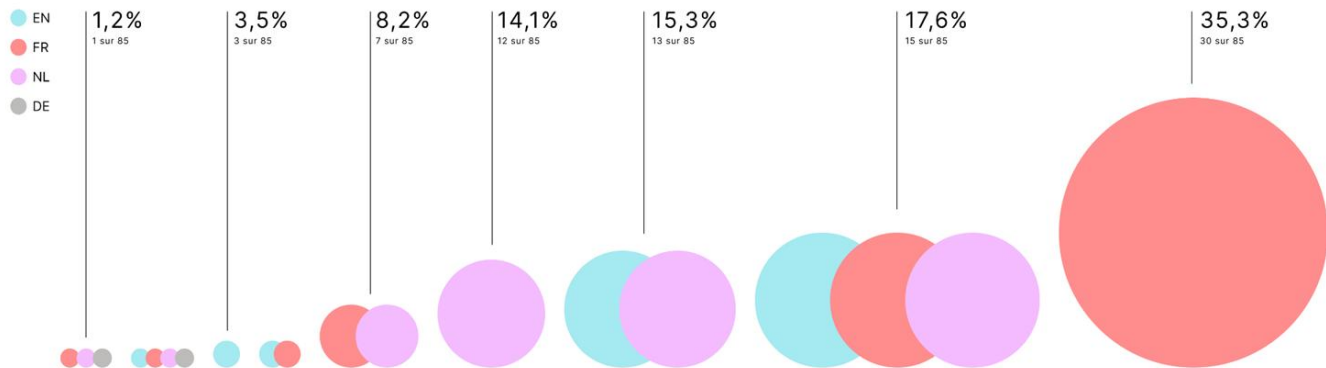

- **Variabele prijzen** naargelang status, discipline, leeftijd, achtergrond, profiel, enz.
- **Cumulatie van de kosten** van verschillende betalende diensten, waardoor CCI's gedwongen worden een keuze te maken (opleiding, vakbond, bescherming, enz.).
- **Prijsklassen** die de toegang tot ondersteunende diensten kunnen belemmeren

Diensten zijn vaak betalend waardoor CCI's gedwongen worden om specifieke keuzes te maken

#3. Gesproken talen: voorzieningen nog te weinig gericht op “niet-Belgische” bevolkingsgroepen

Percentage talen dat binnen de organisaties wordt gesproken

- **Twee hoofdtalen:** NL, FR
- In mindere mate ondersteuning voor **Engelstaligen**
- Slechts 18% van de organisaties biedt ondersteuning in **3 talen** (met uitzondering van Duits)

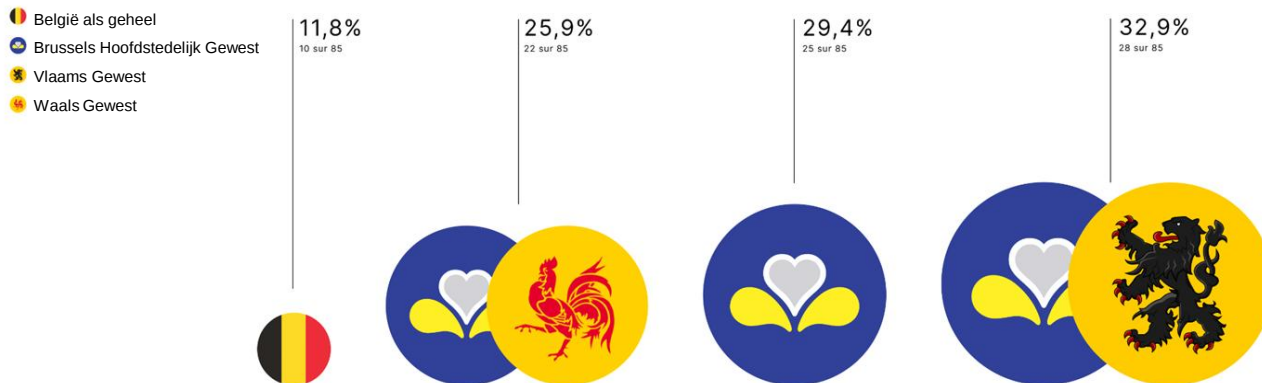

- **Te weinig tweetalige voorzieningen** (35% van de voorzieningen is alleen in het Frans en 14% alleen in het Nederlands)
- Te weinig **drietalinge** voorzieningen die de officiële talen + Engels combineren (minder dan 18%)
- **Verschillende talen die niet aan bod komen**, wat niet in overeenstemming is met de demografie van de CCI's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Een ondersteuningsaanbod dat losstaat van de taalkundige realiteit van de CCI's

#4. Territoriale dekking*: een steunregeling voor CCI's verdeeld over regionale overheden

Percentage organisaties dat actief is binnen de verschillende regionale gebieden

- **Meer ondersteunende diensten** voor CCI's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van **Vlaamse origine** (33%) dan van Waalse origine (26%)
- Weinig structuren bestrijken **heel België** (12%)

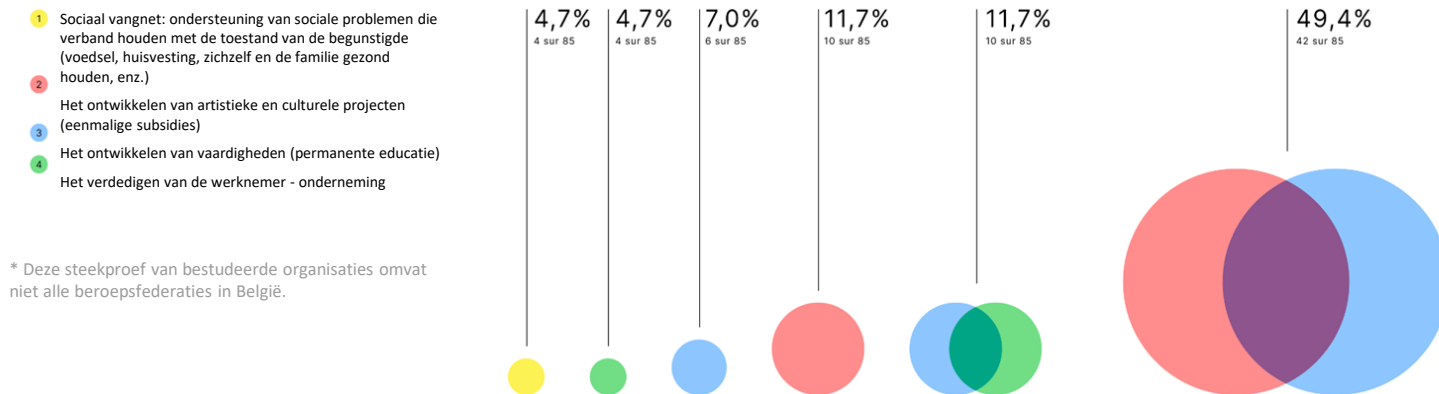

- CCI's zijn in de war door een **gefragmenteerd aanbod**, met een gebrek aan centraliteit, 'wegwijzers' en ad-hocondersteuning, ongeacht hun profiel en de aard van hun verzoeken

(*) Met territoriale dekking bedoelen we niet de locatie van de ondersteuningsstructuur, maar het geografische gebied dat ze bestrijkt, d.w.z. de plaats waarvoor haar diensten toegankelijk zijn.

#5. Ondersteuningsbubbels: sociale actie en de verdediging van CCI's blijven de zwakke punten van de ondersteunende structuren voor de CCI's

Percentage van het soort diensten voor de CCI's binnen alle organisaties

- Ondersteuning is **vooral gericht op bijscholing** (75%) en **projectmatige ondersteuning** (70%)
- Bijna 50% van de organisaties biedt ondersteuning voor projectontwikkeling en bijscholing

- Weinig sociale actie** tot nu toe (bubbel 1 / minder dan 10%)
- Beperkingen: analyse zonder weging van budgetten + aantal werknemers / voltijdse equivalenten = notie van prestatie en efficiëntie

Diensten die voornamelijk voorzien in behoeften die buiten het bereik van sociale actie vallen (zie bubbels 2/3/4)

#2. Interviews met de CCI's: ervaringen & noden

#6. De afgelopen 15 jaar heeft de culturele sector een groot aantal verschillende crisissen doorgemaakt

#1. Politieke en institutionele crisissen

Chronische politieke instabiliteit in België -> aanhoudende onzekerheid over beleid en financiering

#2. Gezondheidscrisis / COVID

Sluiting, onzekerheid, financiële verliezen, voortdurende aanpassingen. Isolatie, knelpunten in de productie. Het heruitvinden van culturele praktijken op digitale platformen om de band met het publiek te behouden.

#3. Oorlog in Oekraïne

Budgetten omgebogen naar Oekraïne, sluiting van ruimtes om energiekosten te verlagen. Verslechtering van de werkomstandigheden (lagere budgetten, niet beschikbare materialen,...)

#4. Economische crisis

Crisis van 2008: verlaging van overheidssubsidies. Inflatie sinds 2021: vermindering van financiering

#5. Crisis in huisvesting

Stijgende vastgoedprijzen in BXL, waardoor het moeilijker wordt om studio's en ateliers te huren. Hogere eisen van huisbazen, waardoor kunstenaars naar de buitenwijken moeten verhuizen.

#6. Veranderende markten en klanten

Verzadiging van de sector in BXL, toegenomen concurrentie. Sluiting van concertzalen en kleine clubs. Afname van langlopende tentoonstellingen. Verminderde teams en budgetten

*"We hadden eerst Covid, toen hadden we de heropeningen, toen hadden we Balance Ton Bar, toen hadden we de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, loonindexering, stijgende kosten, en dat allemaal nog eens bij elkaar opgeteld. We hebben dus te maken met meerdere crisissen die structureel en nog operationeler worden." **federatie***

Een multi-crisis context die een directe impact heeft op de CCI's

#7. Veranderingen die belangrijke sociologische gevolgen hebben gehad voor culturele werkers

Toename van onzekere werkgelegenheid, men maakt meer gebruik van tijdelijke contracten, freelance werk en losse uitzendkrachten (minimumloon)

Vereiste om twee/meerdere activiteiten te combineren

Verdwijning van de middenklasse binnen de CCI (groeïende kloof tussen opkomende of werknemers die het financieel moeilijk hebben en gevestigde sterren)

Of zelfs **werknemers die stoppen omdat ze de culturele sector** te moeilijk vinden

Beroepsprofielen worden gedwongen om te diversifiëren:

- **Nadruk op het digitale en technologische:** evolutie van beroepen naar digitale technologieën
- **Een verplichting van multidisciplinariteit:** steeds meer cultuurwerkers combineren verschillende vaardigheden (bijvoorbeeld muziek en toneelvoorstellingen maken)

"De middenklasse binnen de kunstenaars is aan het verdwijnen. Er zijn veel opkomende kunstenaars of artiesten die moeite hebben om betaald te worden en hun projecten van de grond te krijgen. En aan de andere kant van het spectrum hebben we de grote sterren, Stromae en Angèle om er maar twee te noemen. Tussen die twee kanten, zijn er maar heel weinig artiesten die er echt in slagen om een professionele, lonende carrière te ontwikkelen waarmee ze in hun levensonderhoud kunnen voorzien zonder de status van artiest te hebben". **federatie**

CCI's passen zich aan de nieuwe situatie aan

#8. De ervaring van cultuurwerkers weerspiegelt die grote moeilijkheden

Volgens OPC Études N°15 ontvangt 48% van de ondervraagde cultuurwerkers* een maandelijks inkomen < € 1000. * 751 werknemers in de beeldende, visuele, digitale kunsten, installatiekunst, toegepaste kunsten, design, mode en architectuur in FW-B

#1.

Arbeidsomstandigheden en onzekerheid

Instabiel inkomen, onzekerheid over contracten, lage salarissen, behoefte aan een andere job in om te kunnen voorzien in de basisvoorzieningen / meerdere projecten, moeilijke toegang tot medische zorg, huisvesting en financiering, uitbuiting van jonge culturele werkers, gebrek aan sociale rechten

Verarming

"Onzekerheid is er gedurende de hele carrière." **syndicaat**

#2.

Psychische problemen

Constante stress, krappe deadlines, werkdruk, veelzijdigheid, overbelasting, onstabiel inkomen, psychische problemen, burn-out, isolatie, verslavingen, psychologisch en seksueel geweld, slechter welzijn dankzij COVID-19

Psychologisch lijden

"Het karakter van eenzaamheid van het individu, van isolatie, is echt kenmerkend voor de sector." **syndicaat**

#3.

Organisatorische- en tijdmanagementproblemen

Onsamenhangend werk, wisselende uren, permanente beschikbaarheid, onverenigbaar met het ouderschap, meerdere verantwoordelijkheden, het vergeten van je persoonlijke behoeften, een hels tempo, het beheren van verschillende projecten/jobs

Stress en angst voor de toekomst

"Het is extreem onsamenhangend wat betreft tijdsmanagement, het dagelijks leven, enz. Je hebt grote dieptepunten. Het is allemaal moeilijk te beheren" **begunstigde**

#4.

Administratieve barrières

Complexe administratieve procedures, mentale belasting, gebrek aan ondersteuning, problemen bij het verkrijgen van papieren, beperkte toegang tot informatie, administratieve traagheid, gebrek aan ondersteuning en training

Administratieve dwaling

"De kwestie van toegang tot de juiste informatie in het huidige administratieve doolhof is werkelijk essentieel." **syndicaat**

Een beroepsgroep die duidelijk afziet

#9. Bepaalde groepen lopen een hoger risico

- ◆ **Ouders (+++)** (gebrek aan geschikte structuren: kinderdagverblijven, kinderopvang)
- ◆ **Freelancers / zelfstandigen / uitzendkrachten** (onzekerheid, gebrek aan stabiliteit)
- ◆ **Studenten en jongeren die hun studie verlaten** (gebrek aan voorbereiding, huisvestingsproblemen)
- ◆ **Nomadische en internationale culturele werkers** (gebrek aan ondersteuning die aangepast is aan hun behoeften)

"Het brengt veel organisatie, stress en vermoeidheid met zich mee als je een gezin hebt." **begunstigde**

- ◆ **Vrouwen (++)** (ongelijkheid, intimidatie, seksisme)
- ◆ **Mensen die hun lichaam als werkinstrument gebruiken** (lichaamsdiscriminatie, leeftijdsdiscriminatie, fysieke risico's)
- ◆ **Mensen uit kansarme milieus** (gebrek aan toegang tot opleidingen, sociale uitsluiting, gebrek aan financiële steun van hun familie)
- ◆ **Mensen zonder netwerk in deze sector** (beperkte toegang tot kansen)

"Als algemene regel geldt dat er voor elke drie actrices één acteur is. En voor elke drie mannelijke rollen is er één vrouwelijke rol. De vrouwelijke rollen zijn er vaak om de man te helpen, ze hebben zelden een woord." **begunstigde**

- ◆ **Geen NL/FR/ENG-sprekers (+++)** (taalbarrière, integratieproblemen)
- ◆ **Gepensioneerden** (gebrek aan officiële status, sociale rechten niet verworven)
- ◆ **LGBTQIA+-gemeenschap** (discriminatie, intimidatie, marginalisering)
- ◆ **Geracialiseerde groepen** (discriminatie, ondervertegenwoordiging, ongelijke toegang)
- ◆ **Mensen die nieuw in België zijn** (administratieve problemen, huisvesting, toegang tot diensten)

"Er zijn veel mensen die uit Zuid-Amerika of Zuid-Europa komen en die niet zo goed Frans spreken (...). Er is geen steun voor hen aanwezig. Er zou een plek moeten zijn waar er mensen zijn die meerdere talen spreken om hen te helpen." **begunstigde**

Sommige ICC's lopen meer risico dan andere

#10. ICC's vragen tot nu toe weinig hulp aan

Algemene sociale bijstandsstructuren

OCMW : sociale bijstand (financieel, gezondheidszorg, voeding), maar gebrek aan kennis van de culturele sector, ongeschikte jobs, willekeurige reacties en complexe procedures.

Actiris: hulp bij het zoeken naar een baan, maar gebrek aan kennis van culturele beroepen en hun specifieke kenmerken, stigmatisering, aanbieden van ongeschikte banen

Anderen: advocaten voor vragen over het regulariseren van papieren, familieleden/collega's/vrienden om andere steun te verkrijgen...

Sociale bijstandsstructuren voor culturele werkers

Beroepsfederaties: hulp bij professionele problemen, maar gebrek aan tijd en middelen, hulp varieert afhankelijk van de mensen met wie je praat.

Vakbonden: steun voor leden, maar vaak overweldigd en niet allemaal met een 'afdeling gespecialiseerd in cultuur'

WITA: om het kunstenaarsstatuut te verkrijgen, maar is afhankelijk van het aantal gewerkte uren en een erkenning van activiteiten goedgekeurd door de Commissie, niet-permanente status.

SAFESA: psychologische ondersteuning voor hogere kunstschole, bieden juridische info en opleidingen aan, maar beperkt tot studenten en problemen betreffende seksueel/seksistisch geweld.

Een gefragmenteerd hulpsysteem met weinig effectiviteit

#11. Hulp en ondersteuning zoeken is vaak een parcours vol hindernissen

Een flagrant gebrek aan **gecentraliseerde** informatie

Een perceptie van een gebrek aan **betrouwbare en volledige informatie**

Blijk van **moeilijkheid in toegang** tot (prijs, taal, afstand) en **gebrek aan kennis** van de beschikbare middelen

Procedures en antwoorden op hulpvragen van begunstigden zijn vaak lang en moeizaam

Een systeem van steun en bijstand voor werknemers dat over het algemeen als inefficiënt wordt beschouwd en dat zijn rol als vangnet niet vervult

"De vakbonden verzuipen. Je moet niet al te veel van de vakbonden vragen omdat ze het te druk hebben. Het is dus een belofte van hulp die je op papier zou moeten krijgen, maar die niet waargemaakt wordt." **begunstigde**

"Actiris is niet gericht op de professionele kant van cultuur. Ze begrijpen dus niet onze behoeften, onze verwachtingen en onze problemen. Ik werd heel vaak geconfronteerd met een adviseur die mij niet begreep en die het advies met betrekking tot mijn vaardigheden in de culturele sector niet toepaste." **begunstigde**

#12. Naast structurele en organisatorische moeilijkheden zijn er ook veel belemmeringen om hulp te vragen, zowel persoonlijke als sociale.

Angst en schaamte om hulp te vragen
(situatie wordt vaak ervaren als een
persoonlijk falen / cf. sociaal imago)

Het beeld van een "profiteur" te zijn: het
gevoel hebben dat andere mensen het
harder nodig hebben

*"Het is heel moeilijk om deze deur in te beuken. Ik weet nog dat ik het de eerste keer heel moeilijk had. Het voelt alsof je bedelt. Het is heel moeilijk om te accepteren. Je overschrijdt een bepaalde grens". **begunstigde***

*"Naar de gaarkeuken gaan is een daad van veerkracht ten opzichte van je situatie, die een enorme stap is. Het is accepteren dat je in een situatie zit waarin je het je gewoonweg niet kunt veroorloven om boodschappen te doen." **begunstigde***

*"Mijn eerste instinct was om te denken, 'Nee, misschien moet ik dit niet doen omdat ik mij in een andere situatie bevindt dan degenen die het nodig hebben, omdat ik nog steeds bepaalde privileges heb zoals een hogere opleiding en bepaalde arbeidsvoorwaarden waar ik naar kan streven, enz. En het is echt voor mensen die in veel onzekerdere situaties zitten dan ik". **begunstigde***

#13. Hulpvragen worden vaak getriggerd door een situatie die kritiek wordt

Een hulpvraag komt vanuit een noodsituatie, wanneer iemand eigenlijk geen andere **keuze meer heeft**.

Dit gebeurt vaak **wanneer een nieuwe gebeurtenis een reeds preciaire situatie verergert, waardoor deze onhoudbaar wordt** (bv. verlies van een job, van een echtgeno(o)t(e), burn-out, verlies van werk met kinderen ten laste, enz.

Men bereikt dan een bepaald niveau van berusting, **waardoor hij of zij de schaamte om (voedsel)hulp te vragen** kan overwinnen.

*"Eerst wilde ik me helemaal niet aanmelden bij het OCMW, omdat het niet altijd populair is. Dus ik twijfelde. Maar de echte aanleiding was de burn-out. Ik kon mijn baan niet meer aan. Dus ik zat in de modus van "nu is het moment, nu heb ik geen keuze." **begunstigde***

*"De aanleiding is ook het feit dat de schaamte om naar een sociale voedselbank te gaan is gebagatelliseerd." **begunstigde***

*"Ik ben naar Feed the culture gestapt omdat mijn partner ongeveer een jaar geleden zonder werk kwam te zitten, waardoor we allebei in een onzekere situatie terecht kwamen, ook is hij al 62. Ik had op dat moment ook geen werk.. We waren allebei erg bang en vroegen ons af wat we moesten doen. Hoe gaan we de rekeningen betalen? Ik was echt heel ongerust. En ik moest mijn dochter helpen om haar koelkast te vullen, want het was erg ingewikkeld voor haar. Ik moest dus een oplossing vinden." **begunstigde***

CCI's durven hulp vragen als ze ten einde raad zijn

Specifieke verwachtingen voor de toekomstige sociale antenne

Gecentraliseerde informatie- en ondersteuningsdiensten : Eén loket en gecentraliseerd platform voor toegang tot bijstand, advies over rechten, doorverwijzing naar geschikte structuren, enz.

Psychologische ondersteuning en welzijn : Stressmanagement en emotionele uitdagingen, ontspanningsruimte (boksen, yoga), opkrikken van zelfvertrouwen (kapper), verslavingsbegeleiding

Juridische en administratieve ondersteuning : Rechtsbijstand, administratieve bijstand, steun voor nieuwkomers

Noodhulp : tijdelijke schuilplaatsen voor kunstenaars in crisis, noodnummer voor voedselpakketten.

Een plek voor ontmoeting en opportuniteiten: peer-to-peer steungroepen, interculturele uitwisselingen, creatieve en collaboratieve workshops, co-working en netwerkruimte

Logistieke en sociale steun : hulp bij huisvesting (hulp bij leningen, huurherzieningen), toegankelijke (goedkope) workshops, hulp bij verplaatsingen

Ondersteuning ouderschap : kinderopvang (crèches, babysitting), geschikte ruimtes om met kinderen te werken, contact met familierechtadvocaten

*"Er moet een afdeling komen, en die is er niet in Brussel, een welzijnsafdeling voor de kunsten. Mensen die je kunnen helpen met je belastingaangifte, met het aanvragen van een statuut, enzovoort." **beginstigde***

*"Het is moeilijk om een loonstrook te produceren die een verhuurder tevreden stelt, dus laten we ervoor zorgen dat er speciale clausules zijn, speciale faciliteiten voor Cultuur." **vereniging***

*"We hebben dringend een crèche nodig voor de kinderen op zaterdagmiddag omdat we dan werken. Crèches die langer open blijven dan 18.00 uur zijn erg zeldzaam, zo niet onbestaand, dus laten we ervoor zorgen dat ze kunnen worden opgezet enzovoort." **vereniging***

Wat niet te ontkennen valt!

Uit deze analyse blijkt duidelijk dat:

- **er een wanverhouding bestaat tussen de aangeboden ondersteuning en de werkelijke behoeften van de CCI's:** gefragmenteerde dienstverlening, onvoldoende aangepast aan specifieke territoriale en taalkundige kenmerken, uitsluiting van bepaalde bevolkingsgroepen
- **gefragmenteerde en ontmoedigende ondersteuning voor de CCI's:** langdurige procedures, veel diensten waarvoor betaald moet worden, waardoor mensen gedwongen worden beperkende keuzes te maken (ondanks het feit dat die er genoeg zijn); met weinig begrip van de kant van ondersteunende structuren voor de realiteit en noden van de sector
- **een gebrek aan een fysieke ontmoetingsplaats**, wat het isolement van de CCI's versterkt
- **een gebrek aan gerichte sociale acties:** verwaarlozing van sociale basisbehoeften (toegang tot voedsel, huisvesting, gezondheid, enz.)

⇒ **Er is nood aan een gecoördineerd, meertalig en toegankelijk initiatief om de arbeidsomstandigheden te verbeteren, sociale banden te versterken en inclusie in de culturele sector te bevorderen.**

⇒ Het is van cruciaal belang om een vangnet te creëren om aan de sociale basisbehoeften van de CCI's te voldoen en zo aan de huidige en toekomstige uitdagingen van de culturele sector te beantwoorden.

Dit zijn allemaal richtlijnen voor de toekomstige sociale antenne van FTC.

#3. Positionering van de nieuwe sociale antenne voor CCI's

Een urgente situatie...

→ De **COVID-crisis** is verwoestend geweest voor onze sector.

→ Onze sector werd als **"niet-essentieel"** bestempeld en blijft door zijn aard **onzeker**.

→ De **'status'** van de kunstenaar wordt alom in twijfel getrokken.

→ **Vermoeidheid** en het **gevoel af te zien**, wordt breed gedeeld door de drijvende krachten in onze sector.

→ De huidige **steun- en ondersteuningsmodellen** voor de CCI's lijken inefficiënt te zijn.

In de actualiteit

Januari tot april 2025

Reportage | La culture mobilisée pour la grève générale : « Si je perds mon statut d'artiste, je dois trouver un autre métier »

Drames, burn-out, dépressions : l'épuisement général des techniciens du spectacle

Même à la loupe, on ne discerne pas d'artiste profiteuse

Théâtre National een week gesloten na zelfmoord van medewerker

Nicolas Dubois : « Comment rejouer sur la scène où Serge s'est donné la mort avec le respect qui s'impose ? »

"Quand on ne l'a pas, on doit avoir un deuxième travail": pourquoi les artistes belges craignent-ils pour leur statut?

Le cinéma belge francophone pèse près de 3.200 emplois

Statut d'artiste: c'est à Bruxelles que l'addition est la plus salée

En Belgique francophone, la culture pèse plus de 101.500 emplois

Kunstenaars protesteren op het Muntplein: 'Er dreigt een verarming'

Onze doelstelling

Het **welzijn** van culturele werkers verbeteren

een “**vangnet**” te creëren
gedurende hun hele carrière

zodat ze zich kunnen wijden aan
en concentreren op hun
**artistieke en/of culturele
activiteit zonder enige afleiding.**

De 5 missies die we onszelf hebben opgelegd

I Connecteren

Het creëren van connectie in een leef- en ontmoetingsplaats, waar CCI's steun, bescherming en erkenning kunnen vinden

I Aanbieden

Onder het mom van sociale actie programma's en diensten aanbieden die nuttig zijn en aangepast aan hun beroep, wat dat ook mag zijn.

I Ondersteunen

Ondersteuning voor begunstigden door goed opgeleide, geïnformeerde en deskundige adviseurs (voeding, geestelijke gezondheid, verslavingen, geweld op het werk, culturele wetgeving, enz.)

I Doorverwijzen

Als wegwijzer fungeren om begunstigden naar de juiste NPO's, groepen of initiatieven te leiden, met relevante, betrouwbare en actuele informatie

I De sector dienen

Het algemeen belang van de CCI-sector dienen door de aanwezige spelers te mobiliseren en met hen samen te werken om zaken in beweging te krijgen.

Onze positionering

Een **meertalige sociale antenne** voor CCI's in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die openstaat voor alle statuten en alle modellen (handelaar, niet-handelaar, artistiek, maatschappelijk, gemengd...) en die een volledig **gamma aan diensten** en informatie aanbiedt **op maat van hun noden**, tegen **gematigde prijzen**, op een fysieke locatie en op een digitaal platform.

Een sociale
antenne

Meertalig

Een fysieke
locatie, een
digitaal
platform

Een rijk gamma
aan diensten

Aangeboden diensten

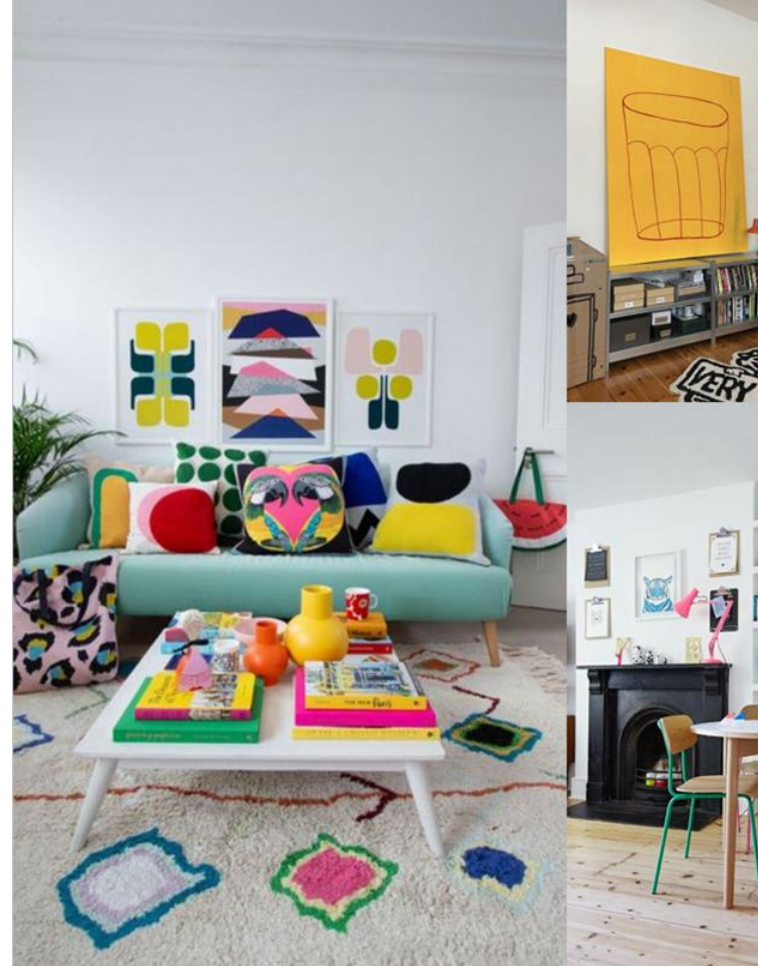
Enkele voorbeelden

OP DE FYSIEKE LOCATIE

- Praktijkruimtes voor psychologische ondersteuning
- Juridische bijstand bij geweld op het werk & seksistisch en seksueel geweld
- Sociale & administratieve bijstand
- Voedselverdeling
- Verslavingsbegeleiding
- Zelfbeeld en vertrouwen oprikken
- Conflictbemiddeling
- Permanentie (fysieke afspraak mogelijk)
- Informatie op papier (fiches, flyers,...)
- Opleidingen & evenementen
- Café
- Computer/ printer/ scanner/ fotokopieerapparaat
- Brievenbussen als domiciliëring voor vzw's
- Sport & welzijn

OP HET DIGITALE PLATFORM

- Boomstructuur per statuut
- Informatie per thema, discipline en status
- Praktische informatiebladen per onderwerp
- Wegwijzer: doorverwijzing naar de juiste structuur

En wat we niet zijn!

Een cultureel en artistiek trefpunt

- We creëren of programmeren geen culturele en artistieke inhoud (projecten of residenties.)
- We subsidiëren geen culturele en artistieke inhoud.

Een werkloosheidsbureau en een vakbond

- We doen niet het werk van de vakbonden en beroepsfederaties
- Noch doen we het werk van de OCMW's en de bureaus voor arbeidsbemiddeling
- We zijn geen voorstander van één artistieke discipline, één beroepsgroep of één taal.

Een culturele vereniging

- We helpen niet met subsidieaanvragen voor culturele en artistieke projecten
- We bieden geen atelierruimte aan voor kunstenaars.

Waarom willen we een sociale antenne bouwen?

We hebben de **legitimiteit** en de **knowhow**

(meer dan 5 jaar ervaring in voedseldistributie en geestelijke gezondheidszorg).

Wij zijn de enige in België die **sociale en culturele** thema's combineren.

We hebben **de steun en erkenning** van

(subsidies van 3 gemeenten, COCOF sociale zaken, FWB en overeenkomsten met 3 scholen, lid van de Voedselbank Brabant-Brussel, ...)

We hebben een **team** dat zich voor de lange termijn inzet.

Wij komen zelf uit **de cultuursector**.

De uitrol zal in 3 fasen gebeuren

STAP 1

De locatie vinden en alles voorbereiden

Het team opbouwen en inwerken

STAP 2

Ontwerp van de diensten en het begunstigdentraject

Ontwerp van de inhoud van de diensten en de te verkrijgen informatie

Creëren van communicatiemiddelen en -strategieën (intern en extern)

STAP 3

Ontwerp en ontwikkeling van de website

Formalisatie van de inhoud (presentatie, aangeboden diensten, informatiebladen, programma's, enz.)

Opzetten van een lanceringsevenement! 🚀

De uitrol zal in 3 fasen gebeuren

STAP 1

- Creëren van de identiteit voor het sociale dienstverleningscentrum: naam, logo, grafische huisstijl
- Zoektocht naar een pand van 2.000 m2
- Definieren van de aangeboden diensten
- Opstel van het bestek voor de indeling van de ruimtes
- Opstel bestek voor het interieurontwerp
- Op zoek gaan naar dienstverleners/leveranciers voor de diensten van het trefpunt (café, IT-apparatuur, enz.)
- Een businessplan opstellen voor de betalende activiteiten van het trefpunt (posterverkoop, zaalverhuur, café, enz.)
- Een organigram opstellen voor de sociale antenne en de verschillende aan te werven profielen identificeren
- Functiebeschrijvingen en arbeidscontracten opstellen
- Adviseurs aanwerven die deskundigen zijn binnen hun gebied (= managers van het servicecentrum)
- Onboarding- en trainingsmateriaal voorbereiden voor toekomstige werknemers.
- Verwelkoming en training werknemers over de missie, de organisatie van het sociale dienstencentrum en het typische parcours dat begunstigden afleggen.

De uitrol zal in 3 fasen gebeuren

STAP 2

- Aanwerving van een "huismanager"
- Bepaling van het evenementenaanbod
- Ontwerpen van de aangeboden diensten en opstellen van de programma's van de sociale antenne (met de afdelingsmanagers)
- Ontwerpen van het algemeen procedureraject voor begunstigden, van het eerste contact en de registratie, tot het gebruik van de antenne (inclusief online en offline contactemogelijkheden)
- Creatie van de sociale netwerkpagina's van de vestiging
- Creatie communicatiesjablonen (documenten, presentaties, posts op sociale netwerken, enz.)
- Keuze en implementatie van een CRM/e-mailingtool
- Opbouw van een database van begunstigden
- Opzet van een kennisbeheersysteem om informatie binnen de vestiging te centraliseren, bij te werken en te delen.
- Ontwerp van een "informatieblad" voor de "wegwijzer"-functie (beschrijving, kosten, voorwaarden, enz.)
- Briefen van de divisiemanagers over het uitvoeren van een enquête betreffende bestaande vzw's en initiatieven
- Nadenken over en uitzetten van een feedbacksysteem voor informatie van andere vzw's (om de gegevens up-to-date te houden)

De uitrol zal in 3 fasen gebeuren

STAP 3

- Aanwerven van een webmaster
- Ontwerpen van de architectuur en UX van de website (inclusief de boomstructuur voor het zoeken naar informatie)
- Schrijven van de website-inhoud (landingspagina, presentatiepagina, beschrijving van diensten, enz.)
- Vertalen van de website in 3 talen
- Vertalen van de informatiebladen in de talen van de begunstigden
- Formalisering van de informatie in digitaal formaat (voor het platform) en op papier (voor de fysieke locatie)
- Organisatie van een evenement om de sociale antenne te lanceren

Contactpersonen

Pauline Duclaud-Lacoste

Oprichter van Feed the culture vzw

+32 476 249 557

feedtheculture@bruxel.org

www.feedtheculture.org

Samuel Guégan

Directeur Onderzoek – Supper

+33 6 77 68 10 95

samuel.guegan@supper.paris

www.supper.paris

